

pisy Šu 54 ex. ř., jehož se tudíž stěžovatel neprávem dovolává. Nemá-li okresní soud podle polohy věci výpovědi ve svých spisech, vyžádá si výpovědní spisy od soudu, u něhož výpověď byla podána, a přesvědčí se sám o obsahu výpovědi a její pravomoci.

Čís. 6288.

Sluhou (dozorcem) ve smyslu zákona ze dne 24. července 1919, čís. 462 sb. z. a n. (o propůjčování míst legionářům) dlužno rozuměti všechny trvale ustanovené a plně zaměstnané zaměstnance obecní a okresní samosprávy, kteří na rozdíl od úředníků obstarávají pro ni úkony nižšího řádu. K nim dlužno počítati i okresní cestáře.

Ustanovení zákona ze dne 24. července 1919, čís. 462 sb. z. a n. (najmě jeho §§ 9 a 14) nebyla dotčena zákonem ze dne 17. prosince 1919, čís. 17 sb. z. a n. na rok 1920.

(Rozh. ze dne 16. září 1926, Rv I 407/26.)

Okresní správní komise v Čechách udělila žalobci na základě usnesení ze dne 8. března 1922 místo okresního cestáře prozatímně na dobu jednoho roku od 20. března 1922 a zároveň ho vyrozuměla, že s místem spojeny jsou požitky dle zákona ze dne 17. prosince 1919, čís. 17 sb. z. a n. a nákupní i nouzová výpomoc dle normy pro zřízence státní i po dobu provisoria. Ve schůzi ze dne 7. července 1923 udělila okresní správní komise v S. žalobci definitivu k 20. březnu 1923. Ježto ministerstvo vnitra prohlásilo podle Šu 14 zákona ze dne 24. července 1919, čís. 462 sb. z. a n. (o propůjčování míst legionářům) ustanovení žalobce okresním cestářem za neplatné, a nařídilo jeho propuštění, dala okresní správní komise dne 8. července 1925 žalobci výpověď ku dni 31. srpna 1925. Žaloba proti okresní správní komisi v S., by bylo určeno, že výpověď žalobce ze dne 8. července 1925 není dle zákona odůvodněnou a že žalovaný okres jest povinen to uznati, byla o b ě m a n i ž š í m i s o u d y zamítnuta, odvolacím soudem z těchto důvodů: Odvolatel tvrdí, že názor prvního soudu, že místo okresních cestářů náleží mezi místa sluhů a dohlížitelů ve službách okresů, jest nesprávným. Odvolatel tvrdí, že okresní cestáři tvoří zvláštní skupinu zaměstnanců, odlišnou od skupiny zřízenců a že také zákon čís. 17 z roku 1920, upravující služební poměry okresních zaměstnanců, přesně tuto skupinu v nadpisu zákona toho odlišuje a že se tedy zákon legionářský na ně nevztahuje a že způsob obsazení místa cestářů okresních upravuje zákon čís. 17 z roku 1920 a že žalobce dle tohoto zákona byl ustanoven a tedy udělení místa okresního cestáře žalobci nestalo se způsobem nezákonným, neboť, i kdyby dle tak zv. legionářského zákona mělo se státi oznámení kanceláři čsl. legií při ministerstvu Národní obrany, ustanovení toto neplatí, ježto bylo upraveno (nahrazeno) zákonem čís. 17 z roku 1920, který jest zákonem speciálním a novějším, kdežto onen je rázu všeobecného a užití jest tedy zásady *lex specialis derogat ge-*

nerali. Odvolatel dále projevuje pochybnost, zda stala se výpověď vzhledem k ustanovení §u 7 a 10 zák. čís. 17 z roku 1920 právem a zda měla žalovaná strana tomuto příkazu vyhověti a vyslovuje názor, že zákon čís. 462 z roku 1919 i zákon čís. 17 z roku 1920 jednají o ustanovení určitých zaměstnanců a to onen činí tak jen všeobecně, kdežto tento zvláštními předpisy upravuje založení, trvání a zrušení služebních poměrů zřízenců a okresních cestářů a že tedy oba zákony upravují tytéž poměry. Co se týče otázky, který z nich v tomto případě platí, užívá odvolatel zásady, že *lex posterior derogat priori* a *lex specialis derogat generali*. Dále poukazuje k tomu, že zákon čís. 462 z roku 1919 obsahuje také určité sankce ohledně prohlášení neplatnosti ustanovení a jmenování osob na místa v zákoně uvedená a propuštění jich a že připouští i ony případy, kdy toto prohlášení za neplatné a propuštění není možným; že stanoví totiž tresty oněm činitelům, kteří ustanovení citovaného zákona nedbali, a že byl si proto zákonodárce vědom, že zákonem tímto nemůže rušiti práva nabytá. Kdyby ustanovení citovaného zákona měla platiti bez tohoto obmezení, že by nastala úplná právní nejistota pro uvedené zaměstnance, ježto by třeba po desítiletích bez nároků mohli býti propuštěni, kdyby ministerstvo prokázalo, že se o protizákonném ustanovení jich teprve později dozvědělo a do roka od této vědomosti pak obsazení to zrušilo. Naproti tomu uvádí dále odvolatel, že zákon čís. 17 z roku 1920 upravuje speciálně ustanovení okresních zaměstnanců, trvání a zrušení jejich poměrů a jako zákon pozdější speciální normou upravuje poměry také těchto skupin a že jde tudíž o úpravu týchž poměrů v obou zákonech shora uvedených. Zákonodárce že v zákoně čís. 17 z roku 1920 dal v §u 7 a 10 o zrušení služebních poměrů přesné ustanovení a z toho všeho je patrné, že vůle zákona pozdějšího je rozhodující. K rozhodnutí otázky, o níž ve sporu se jedná, jest třeba přihlídnouti k poměru mezi zákony čís. 462 z roku 1919 a zák. čís. 17 z roku 1920. Úmyslem onoho zákona bylo zřejmě, by legionářům bylo vyhrazeno pokud možno nejvíce míst v nižších veřejných službách. V § 4 cit. zák. uvedena jsou ona místa služební, na která především mají nárok legionáři. Mezi místy těmi uvedena jsou mimo jiné také místa dohlížitelů (dozorců) u úřadů státních, trestnic a ústavů, a ve službách zemských, okresních a obecních úřadů. Místa dohlížitelů, zde uvedená, mohou zastávati osoby, při nichž není k tomu třeba zvláštní inteligence a předběžné přípravy. Rovněž obor působnosti okresního cestáře nevyžaduje zvláštní přípravy, neboť jest především jeho povinností dbáti o to, by cesty byly v pořádku, a za tím účelem konati obhlídky, a není proto dle názoru odvolacího soudu důvodu, by nebyl počítán k okruhu oněch dohlížitelů, jež uvádí § 4 cit. zák. Tento názor odvolacího soudu podporován jest i judikaturou. Citovaný zákon obsahuje předpisy, jak tato místa mají býti obsazována, zejména, že o místě, které má býti obsazeno, vyrozuměti jest i ministerstvo Národní obrany, a § 14 cit. zák. stanoví, že v případě, že místo nějaké bylo obsazeno proti ustanovení tohoto zákona, povinně jest ministerstvo, jemuž podléhá úřad, ústav anebo závod, který místo obsadil, prohlásiti obsazení místa za neplatné a naříditi propuštění dotyčné osoby. Zákon čís. 17 z r. 1920 upravuje dle svého

nadpisu služební poměry trvale ustanovených zřízenců a okresních cestářů, tedy klade obě skupiny společně v jedné řadě a ustanovuje v § 3, že okresní cestáři jsou okresními zřízenci. Dle §u 6 téhož zák. volí okresní výbor cestáře po veřejném konkursu prozatímně na jeden rok. Ježto však, jak shora již uvedeno a odůvodněno, patří okresní cestáři mezi ony dohlížitele, na jichž místa přísluší nárok především legionářům, tedy dle zákona čis. 462 z r. 1919 i tato místa okresních cestářů mají býti obsazována. Zásada tato není nikterak v rozporu s ustanovením §§ 6 a 7 zák. čis. 17 z roku 1920, neboť dle §u 12 zák. čis. 462 z roku 1919, jsou legionáři žadateli právě tak voleni, jako dle zákona čis. 17 z roku 1920 voleni jsou cestáři okresní okresním výborem; není také na závadu, že voleni jsou okresní cestáři na jeden rok prozatímně, že ustanovením okresního výboru může býti v té době na 6 neděl vypovězen a že dle §u 10 téhož zákona trvale ustanovený okresní cestář může býti propuštěn jen disciplinární cestou. Není zajisté závady, by místo okresního cestáře nebylo obsazeno dle zásad zákona čis. 462 z roku 1920 legionářem, a že by toto místo nebylo obsazeno okresním výborem a to na jeden rok prozatímně a po té trvale. Z toho všeho jest patrné, že zákon čis. 17 z roku 1920 jest zákonem samostatným, se zákonem čis. 462 z roku 1919 nesouvisejícím a že oba tyto zákony platí navzájem nezávisle a že vůbec neupravují tytéž poměry a nevychází z nich nikterak, že by dokonce jeden zákon doplňoval druhý, nebo že by zákon čis. 17 z roku 1920 byl dokonce speciálním zákonem ohledně poměrů upravených zákonem čis. 462 z roku 1919. Vždyť tento zákon upravuje obsazování míst vyhrazených legionářům, kdežto onen upravuje poměry služební zřízenců okresních trvale ustanovených, bez ohledu, zda snad místa ta obsazena byla legionářem a zda obsazení stalo se dle zásad zákona čis. 462 z roku 1919. Nelze proto mluvit o derogaci zákona čis. 17 z roku 1920 oproti zákonu čis. 462 z roku 1919, zákona pozdějšího oproti dřívějšímu, pokud se týče zákona speciálního oproti všeobecnému, neboť těchto podmínek u zákonů těch není, by zásady odvolatelem uplatňované ohledně nich mohlo býti použito. Dle §u 9 zák. čis. 462/1919 má úřad, jemuž přísluší právo obsazování, místo veřejně vyhlásiti, dáti přiměřenou lhůtu k žádosti a zpravit o něm ministerstvo Národní obrany. Právem tedy uvedl prvý soudce v odůvodnění svého rozsudku, že dle §u 9 cit. zák. povinen byl zastupitelský okres v S. o obsazení místa vyrozuměti ministerstvo Národní obrany. Ministerstvo, jemuž podléhá úřad, jenž místo to obsadil, má v tom případě, že nebylo šetřeno zásad citovaného zákona, povinnost prohlásiti obsazení za neplatné a naříditi propuštění toho, kdo místo obdržel. Že v tomto případě bylo k tomuto kroku příslušným ministerstvo vnitra, odůvodnil již prvý soudce správně a odvolací soud k tomu odůvodnění přistupuje, a poukazuje v tom směru k odůvodnění soudu prvního. Dle §u 13 cit. zák. má sice právo stížnosti proti obsazení určitého místa každý oprávněný žadatel legionář o místo, bylo-li obsazeno proti ustanovení uvedeného zákona, avšak příslušné ministerstvo má povinnost zakročiti v takovém případě, a sice pod podmínkou, že se o tom do jednoho roku po obsazení dozví; z toho pak plyne, že povinnost jemu uloženou může pří-

slušné ministerstvo uplatnit, jakmile se o tom dozví do roka po obsazení místa, jinak obsazení stane se právoplatným. Nesprávným jest proto výklad zákona, jak jej odvolatel uvádí, že totiž může býti propuštěn zaměstnanec teprve třeba po desítiletí, když ministerstvo prokáže, že se teprve později dozvědělo, že místo bylo proti ustanovením citovaného zákona obsazeno a do roka od této vědomosti obsazení to zrušilo. Podmínka v §u 14 cit. zák., že o protizákonném obsazení musí se ministerstvo dozvědět do jednoho roku po obsazení, jinak nemůže již o zrušení obsazení toho zakročiti, poskytuje úplnou záruku, že takováto právní nejistota nastati nemůže. V projednávaném případě jest nesporno, že příslušné k tomu ministerstvo vnitra včas prohlásilo ustanovení žalobce okresním cestářem za neplatné a nařídilo jeho propuštění. O nějaké nemožnosti propuštění, kterou odvolatel ve svých důvodech odvolacích nadhodil, nelze tedy vůbec mluvit, a co se týká sankcí trestních, výslovně mluví se v §u 14 (2) zák. čís. 462 z roku 1919 o závodech, kdežto zde jedná se o okres S., resp. Okresní komisi správní v S. Když ministerstvo vnitra prohlásilo obsazení místa okresního cestáře žalobcem za neplatné z důvodu zákona čís. 462 z roku 1919 sb. z. a n. a nařídilo jeho propuštění, jednala Okresní správní komise z příkazu jí nadřízeného dohlédacího úřadu, davši žalobci výpověď. Nelze zde mluvit o právu nabytém (§ 5 zák. obč.), neboť ustanovení žalobce bylo již od původu protizákonné, ustanovení toto po zákonu s podmínkou v § 14 cit. zákona uvedenou mohlo býti prohlášeno za neplatné a tedy žalobce vůbec žádného práva nenabyl a nebyl proto výpovědí, na základě nařízení ministerstva vnitra jemu danou, žádného práva zbaven. Ani ta okolnost, že žalovaná strana věděla před jmenováním žalobce definitivním okresním cestářem, že ministerstvo Národní obrany uplatňuje ustanovení zákona čís. 462 z roku 1919 a přes to udělila žalobci definitivu, nemění ničeho na stavu věci, neboť ani definitivním ustanovením nenabyl žalobce práva na své místo protizákonným způsobem obsazené a mohl tohoto místa dle zásad citovaného zákona býti zase zbaven. Vzhledem k tomu, co uvedeno, neshledal odvolací soud, že prvý soud nesprávně posoudil věc po právní stránce a jest tento důvod odvolací neopodstatněn.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání opřenému o dovolací důvod nesprávného právního posouzení podle §u 503 č. 4 c. ř. s. nelze přiznati úspěchu. Dovolací soud souhlasí s nižšími soudy v tom, že k místům, vyhrazeným podle §u 4 zákona ze dne 24. července 1919, čís. 462 sb. z. a n. do 50% legionářům, náleží místa okresních cestářů. Ze srovnání obou odstavců právě zmíněného předpisu plyne, že do skupiny sluhů a dohlížitelů u státních a samosprávných úřadů, jichž místa spadají vešměs pod ustanovení zákona, náleží nejen místa úředních a kancelářských sluhů, nýbrž i místa pro nižší službu dohlížitelskou a provozovací, jakými jsou právě místa

okresních cestářů. Srovnáním téhož předpisu s ustanovením zákonů ze dne 17. prosince 1919, čís. 16 a 17 sb. z. a n., jimiž byly upraveny služební poměry trvale ustanovených obecních a okresních zřízenců a okresních cestářů, a v nichž byly dříve užívány názvy sluhů a dozorců nahrazeny názvem »zřízenec«, plyne, že sluhou nebo dozorcem ve smyslu zákona čís. 462/1919 dlužno rozuměti všechny trvale ustanovené a plně zaměstnané zaměstnance obecní a okresní samosprávy, kteří na rozdíl od úředníků obstarávají pro ni úkony nižšího řádu. K nim dlužno počítati i okresní cestáře, to tím více, když v §u 3 zákona čís. 17/1920 byly jejich služební poměry upraveny stejně jako jiných okresních zřízenců, kteří ustanovením legionářského zákona beze vší pochyby podléhají. Dovolací soud souhlasí dále s nižšími soudy i v tom, že není rozporů mezi zákonem o propůjčování míst legionářům č. 462/1919 a zákonem čís. 17/1919, jímž se upravují služební poměry trvale ustanovených okresních zřízenců a okresních cestářů, a že tímto pozdějším zákonem nebyl onen zákon zbaven účinnosti ohledně míst u okresních samosprávných úřadů. Aby tomu tak bylo, musil by zákon čís. 17/1920 buď výslovně zrušiti nebo změnit předpisy onoho zákona, neb aspoň nároky legionářů samostatně upravit. Ani to, ani ono se nestalo. Ze skutečnosti, že se nový zákon o právech legionářů vůbec nezmiňuje, nelze dovozovati, že by jich neuznával, pročez jest mylným názor, že ustanovení zákona čís. 462/1919 jsou normou všeobecnou, jež byla ohledně míst u okresních samosprávných úřadů nahrazena speciální normou zákona čís. 17/1920. Oba zákony ob stojí a platí, upravují různé materie, vedle sebe. To platí jmenovitě i o §u 6 zákona čís. 17/1920, podle něhož volí všechny zřízence okresní výbor po provedeném veřejném konkursu a prozatím na jeden rok, a o §u 9 zákona čís. 462/1919, ustanovujícím, že obsazující úřad jest povinen místa vyhrazená legionářům veřejně vyhlásiti a zpravit o nich ministerstvo Národní obrany. To platí dále i o předpisu §u 14 zákona čís. 462/1919, že, bylo-li nějaké místo, vyhrazené legionářům, obsazeno proti ustanovením tohoto zákona, tedy i beze zvláštního uvědomění ministerstva Národní obrany, jest příslušné ministerstvo povinno prohlásiti obsazení místa za neplatné a naříditi propuštění toho, kdo místo obdržel, a o § 10 zákona čís. 17/1920, že trvale ustanovený zřízenec může býti propuštěn usnesením okresního výboru toliko na základě provedeného kárného řízení. Toto ustanovení vztahuje se dle svého doslovu i souvislosti pouze na zřízence bezvadně ustanoveného, jenž má býti propuštěn z vlastního popudu a počínu okresního výboru, nikoliv však na propuštění nařízené dohlédacím ministerstvem z toho důvodu, že obsazení místa bylo od počátku neplatným. Poněvadž ustanovení §§ 9 a 14 zákona čís. 462/1919 mohou býti zachovávána vedle předpisů zákona čís. 17/1920, nebylo k zachování jejich účinnosti potřeba, by byla v tomto pozdějším zákoně opakována. Dovolání vytýká odvolacímu soudu, že se nezabýval námitkou, že žalovaný okres neměl uposlechnouti příkazu ministerstva, poněvadž byl vydán opožděně a nebyly vyčerpány proti němu všechny opravné prostředky. V tom i onom směru jest výtky v rozporu se spisy.

Otázkou opozděnosti ministerského rozhodnutí se odvolací soud zabýval a rozřešil ji v neprospěch žalobce, poukazuje správně na to, že dle §u 14 zákona č. 462/1919 mohlo být vydáno, jestliže ode dne, kdy místo bylo protizákonně obsazeno, do dne, kdy ministerstvo o tom zvědělo, neuplynul ještě rok, a že tato lhůta nebyla překročena. Že by byl okresní výbor býval povinen bránit se proti rozhodnutí ministerstva opravnými prostředky, nebylo žalobcem v odvolacím řízení namítáno, proto nemohl se odvolací soud touto námitkou zabývat. Ale i tato námitka byla by proti spisům, neboť okresní výbor podal proti ministerskému rozhodnutí rozklad, jenž se ovšem minul úspěchem, povinnosti k podání dalšího opravného prostředku, jímž mohla být jenom stížnost k nejvyššímu správnímu soudu, podle zákona neměl.

Čís. 6289.

Pojišťovací smlouva.

Výklad ustanovení pojišťovacích podmínek: »Nebylo-li pojistné s příslušenstvím nejdéle do 2 měsíců po dni splatnosti nebo po uplynutí povolené lhůty čekací zažalováno, nastává samo sebou zrušení pojišťovací smlouvy.«

Vyhledává se, by čekací lhůta byla výslovně povolena, nestačí, že pojištěnci pojišťovnou fakticky a mlčky povolený úvěr nebyl mu dosud odejmut.

(Rozh. ze dne 16. září 1926, Rv I 650/26.)

Proti žalobě pojišťovny o zaplacení pojišťovacích premií, splatných dne 1. ledna 1925, namítla žalovaná firma mimo jiné, že ke zrušení pojišťovacích smluv došlo tím, že žalující pojišťovna nezažalovala včas pojistné splatné za rok 1924. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Důvody: Plně jest odůvodněna námitka žalované, že ke zrušení pojišťovacích smluv došlo tím, že žalující strana splatné pojistné za rok 1924 včas nezažalovala. Dle §u 11 odst. 8 všeobecných pojišťovacích podmínek, na základě kterých pojišťovací smlouvy byly ujednány a jimiž obě strany jsou vázány, nastává zrušení pojišťovací smlouvy samo sebou, nebylo-li pojistné s příslušenstvím nejdéle do dvou měsíců po dni splatnosti nebo po uplynutí povolené lhůty čekací zažalováno. Doznáním žalující strany jest zjištěno, že pojišťovací premie z obou pojistek za rok 1924, splatné dne 1. ledna 1924, nebyly vůbec zažalovány, nýbrž toliko přihlášeny k pozůstalosti po inž. Vojtěchu F-ovi, dne 5. října 1924 zemřelém. Názoru žalující strany, že premie ty nemohly samostatně býti zažalovány, poněvadž byly připsány žalované firmě k tíži v kontokorrentu mezi stranami vedeném a přestaly tudíž býti samostatnými pohledávkami, nelze přiznati oprávněnosti. Podstatou kontokorrentního spojení mezi dvěma obchodníky jest možnost vzniku účetního období a nemůže tudíž býti řeči o kontokorentním poměru, byl-li uzavřen toliko obchod jediný, jehož předmětem jest převzetí ri-